

Alusta alkaen 50

1 Moos 32:23-32

Savonlinnan Tuomiokirkko, 19.3.2009

Jaakobin paini

Edellä olemme kuulleet, kuinka Jaakob pakeni appensa Labanin luota suurperheensä kanssa. Vaikka se oli vaarallista ja pelottavaa, Jaakob uskalsi lähteä kohti kotimaataan Jumalan lupauksen varassa. Jumala antoikin kaiken onnistua hyvin ja Jaakob pääsi sovintoon Labanin kanssa.

Edessä oli vielä uhkaavampi tilanne, isovelji Esaun kohtaaminen. 20 vuotta aiemmin Jaakob oli pettänyt Esauta ja oli siksi joutunut lähtemään häntä pakoon, sillä tämä oli uhannut murhata hänet. Nyt Esau oli lähtenyt häntä vastaan 400 ase miestä mukanaan, ja näytti siltä, että tulossa oli verilöyly. Pelastaakseen edes osan perheestään, palvelijoistaan ja karjastaan Jaakob oli jakanut joukkonsa kahtia. Hän ajatteli, että jos Esau hyökkäisi toisen ryhmän kimppuun, toinen saisi mahdollisuuden pelastautua.

Sen lisäksi Jaakob turvautui kiihkeässä rukouksessa Jumalaan ja vetosi hänen lupauksiinsa huolenpidosta ja siunauksesta, jotka Jumala oli luvannut Jaakobin isoisälle Abrahamille, isälle Iisakille ja lopulta hänelle itselleen, Jaakobille. Suurissa ahdistuksissa Herrasta oli tullut myös Jaakobin Jumala.

Mutta koettelemukset eivät olleet vielä ohi. Jossain Jabbok virran toisella puolella odotti Esau 400 miehen kanssa, ja päin sitä koettelemusta Jaakobin oli uskallettava mennä.

Jaakob jää yksin toiselle rannalle

Samana yönä Jaakob otti mukaan molemmat vaimonsa, molemmat orjattarensa ja kaikki yksitoista poikaansa ja kulki kahlaamon kohdalta Jabbokin yli. Saatettuaan heidät ensin vastarannalle hän käski kuljettaa yli myös kaiken omaisuutensa. Vain Jaakob itse jäi toiselle rannalle. (1 Moos 32:23-25)

Jaakob ilmeisesti palasi takaisin Jabbokin yli vietyään perheensä ja omaisuutensa virran toiselle puolelle. Ajattelen, että hän halusi rukoilla yksinäisyydessä ja valmistautua kohtaamaan elämänsä suurinta koettelemusta. Minulle Jaakobista tulee mieleen Herramme Jeesus Kristus, joka vetäytyi Getsemanen puutarhassa erilleen opetuslapsistaan:

Sitten Jeesus tuli opetuslastensa kanssa Getsemane –nimiseen paikkaan ja sanoi heille: ”Jääkää te tähän siksi aikaa kun minä käyn tuolla rukoilemassa.” ... Hän sanoi heille: ”Olen tuskan vallassa, kuoleman tuskan. Odottakaa tässä ja valvokaa minun kanssani.” Hän meni vähän kauemmaksi, heittäytyi kasvoilleen maahan ja rukoili: ”Isä, jos se on mahdollista, niin menkään tämä malja minun ohitseni. ...” (Matt 26:36-39)

Muuan mies paini hänen kanssaan aamuun saakka

Jaakobin rukoustaistelusta tuli konkreettinen taistelu:

Siellä muuan mies paini hänen kanssaan aamunsarastukseen saakka. Kun mies huomasi, ettei päässyt voitolle, hän iski Jaakobia nivustaipeeseen, niin että Jaakobin

lonkka nyrjähti hänen kamppaillessaan miehen kanssa. Mies sanoi hänelle: "Päästä minut menemään, sillä päivä valkenee." Mutta Jaakob sanoi: "En päästä sinua, ellet siunaa minua." Mies kysyi häneltä: "Mikä sinun nimesi on?" Hän vastasi: "Jaakob." Silloin mies sanoi: "Sinua ei pidä enää sanoa Jaakobiksi, vaan Israeliksi, sillä sinä olet kamppailut Jumalan ja ihmisten kanssa ja voittanut." Jaakob sanoi hänelle: "Sano sinäkin nimesi." Mutta mies vastasi: "Miksi sinun pitäisi tietää minun nimeni?" Ja hän siunasi Jaakobin siellä. (1 Moos 32:25-30)

Tämä kohta on eräs Vanhan testamentin vaikeimpia kohtia. En ole varma, miten se pitäisi tulkita. Seuraan tulkintani pääkohdissa Lutheria.

”Muuan mies paini hänen kanssaan aamunsarastukseen saakka.” Jaakob ei aluksi huomannut, että tässä miehessä olisi mitään yliluonnollista. Kävipähän vain niin, että yön pimeydessä joku mies hyökkäsi hänen kimppuunsa ja yrittää painaa hänet maahan. Mutta Jakob ei alistunut, vaan pisti kovan kovaa vastaan.

Lukija kuitenkin tietää, että tuo salaperäinen hyökkääjä ei ollut tavallinen mies. Hän oli Jumalan enkeli, tai oikeastaan Jumala itse miehen hahmossa.

Minä uskon, että tuo mies oli Jumalan Poika, joka oli ottanut ihmisen hahmon, ennakkokuvana siitä, että kerran hän oikeasti tulisi ihmiseksi Jeesus Nasaretilaisessa. Näinhän Jumala oli toiminut jo Abrahamin kanssa. Kun Abraham oli eräänä päivänä istunut Mamren tammistossa telttansa oviaukon edessä, hänen luokseen oli tullut kolme miestä. He olivat enkeleitä, mutta toisaalta Raamattu antaa ymmärtää, että yksi noista miehistä oli Jumala itse. Vanhassa testamentissa on siis useita hämäreitä viittauksia siihen, että kerran Jumalan Poika olisi oikeasti ihminen. Eräs tällainen viittaus on kertomus Jaakobin painista.

Näin on myös meidän elämässämme

Miksi Jumala hyökkäsi pimeydessä Jaakobin kimppuun? Miksi Jaakobin piti kamppailla Jumalaa vastaan painien?

Sitä kertomus ei selitä ja siinä se tekee minusta viisaasti. Ihmisen elämä, myös Jumalaan uskovan ihmisen elämä on usein kamppailua, jossa joutuu taistelemaan Jumalaa vastaan, eikä hän ymmärrä, miksi. Näin on silloinkin, kun ihminen jo turvautuu uskossa Jumalan lupauksiin. Silti Jumala ei anna pilkahdustakaan armostaan, vaan pelkkää ahdistusta, kipua, sairautta ja kaikkea, mikä aiheuttaa epätoivoa.

On ihmisiä, joiden mielenterveys järkkyy, joiden läheisiä kuolee, joiden lapset vammautuvat tai sairastuvat, joiden talous romahtaa tai avioliitto hajoaa. Usein nämä kaikki tapahtuvat kerralla tai peräjälkeen niin, että juuri kun edellisestä iskusta on jotenkin toipunut, niin heti on uusi päällä. Tunnen eräänkin hurskaan naisen, joka on joutunut olemaan yli 30 kertaa leikkauspöydällä ja jonka koko elämä on mennyt sairastaessa. Ja kaikki tämä siitä huolimatta, että hän turvautuu Jumalaan ja Jeesukseen kaikesta sydämestään. Silloin tosiaan tuntuu siltä, että Jumala on kuin pimeydestä ryntäävä mies, joka käy kiinni ja alkaa rajuimmalla painiotteella heittää häneen uskovaa maahan, murskatakseen hänet alleen.

Juuri näinhän Jaakobille oli käymässä. Jumala oli luvannut siunauksensa ja huolenpitonsa, mutta silti Esau oli hyökkäämässä 400 miehen kanssa. Juuri kun Jaakob oli selvinnyt 20 vuoden raskaasta raadannasta, jossa hän oli ollut lähes Labanin orja, niin juuri silloin Jumala on antamassa Esaun tulla tappamaan kaikki.

Jaakobin painissa oli kyse siitä, että hänen kohdallaan tuo monille kristityille tavallinen henkinen paini oli myös fyysistä lajia. Jumalan Poika kävi hänen kimppuunsa miehen hahmossa ja yritti musertaa hänet alleen. Mutta Jaakob ei antautunut, vaan kävi painimaan Jumalaa vastaan.

Hän teki sen ruumiillaan, käsivarsillaan, polvillaan, päällään, rintakehällään. Se oli raakaa vapaapainia yön pimeydessä, jossa Jaakob ei voinut ymmärtää, miksi hänen kimppuunsa oli käyty. Hänen täytyi vain kaikkine voiminensa äheltää vastaan, jottei olisi murtunut Jabbok –virran rannalle Jumalan otteissa.

Meille muille tuo paini Jumalan kanssa on henkistä. Meidän on edelleen turvauduttava Jumalan lupauksiin ja armoon. Meidän on laitettava Jumalan lupaukset Jumalan sallimusta vastaan ja vedottava siihen, että hän on luvannut olla meille armollinen. Tämä on tehtävä, vaikka kaikki näyttää siltä, että Jumalaa ei ole tai että hän ei välitä minun tuskastani tai jopa että hän nauttii siitä, kun voi tuhota minut, pienen ihmisen. Vaikka hänen lakinsa näyttää vyöryttävän päälleni yhä uusia omantunnon syytöksiä, minun on silti roikuttava hänen lupauksissaan ja uskottava, että hän on vanhurskauttanut minut Kristuksen kuolemalla ja ylösnousemuksella.

Kanaanilaisen naisen esimerkki

Tällaisen painin esimerkkinä on se kanaantilainen nainen, joka tuli Jeesukselta pytämään apua pienelle tyttärelleen, jota paha henki vaivasi. Nainen oli varmaankin kuullut puhuttavan Jeesuksesta, että hän on hyvä ihminen, joka säälii kaikkia ja jolla on voima auttaa. Mutta kun hän tuli Jeesuksen luo, hän kohtasikin äärimmäisen tylyn miehen. Jeesus sanoi:

”Minua ei ole lähetetty muiden kuin Israelin huoneen kadonneitten lammasten tykö.”

Ja näin hän sanoi, vaikka hänen omat opetuslapsensa vetosivat naisen puolesta. Silloin nainen sanoi:

”Herra, auta minua”.

Tässä vaiheessa Jeesus oli aivan tavattoman tyly ja vertasi naisparkaa koiraan:

”Ei ole soveliasta ottaa lasten leipää ja heittää penikoille.” (Matt 15:21-26)

Tässä Jumalan Poika kävi vertauskuvallisesti kanaantilaisen naisen kimppuun rajuimmalla mahdollisella painiotteella ja yritti survaista hänet maahan. Minä olisin jo murtunut ja heittänyt toivoni tällaisesta vastauksesta. Mutta kanaantilainen nainen ei hellittänyt vaan sanoi:

”Niin, Herra, mutta syövähän penikatkin niitä muruja, jotka heidän herrainsa pöydiltä putoavat.” (j. 27)

Se oli sellainen painiote, joka voitti Jeesuksen. Hän sanoi:

”Oi vaimo, suuri on sinun uskosi, tapahtukoon sinulle, niin kuin tahdot”. Ja hänen tyttärensä oli siitä hetkestä terve. (j. 28)

Tällaisilla kertomuksilla Jumalan sana tahtoo kehottaa meitä käymään Jaakobin painiin Jumalaa vastaan. Vaikka elämän koettelemukset ovat joillakin niin raskaita, että Jumala näyttää viholliselta, niin tätä vastaan meidän on sitkeästi laitettava hänen sanansa keskeisimmät lupaukset. Tällainen on vaikka ensimmäinen käsky: ”Minä olen Herra, sinun Jumalasi.” Viholliselta näyttävälle Jumalalle

on nöyrästi sanottava: ”Herra, sinä olet luvannut olla minun Jumalani. Pitäydyn tässä, vaikka näytät olevan minua vastaan.”

Tällaisilla kertomuksilla Raamattu opettaa meille, että vaikka tässä painissa kaikki näyttää pelottavalta ja mielettömältä, kuin tosiaan pimeästä olisi hyökännyt ”muuan mies” meitä vastaan, niin silti siellä takana, kaikista tunteistamme huolimatta, on hyvä Jumala. Näinhän se oli Jaakobinkin kohdalla. Jaakobista paini oli mieletön, mutta lukija tietää, että se tuntematon mies oli Jumala; Abrahamin Jumala, Iisakin Jumala ja Jaakobin Jumala, joka oli luvannut hänelle erityisen siunauksen, jonka kautta kaikki maailman kansat tulisivat siunatuiksi.

Jaakob voittaa painin

Paini kesti aamuun saakka. Tuntematon mies ei voittanut Jaakobia. Mutta silloin hän turvautui kikkaan: hän iski Jaakobia nivusjänteeseen, niin että Jaakobin lonkka nyrjähti.

Silti Jaakob ei päästänyt miestä irti. Hänen piti jo anoa Jaakobia päästämään, mutta Jaakob sanoi: ”En päästä sinua, ellet siunaa minua.” Ehkä Jaakob oli jo puoliksi ounastellut, kenen kanssa hän paini ja vaati siksi siunausta.

Silloin mies kysyi häneltä: ”Mikä sinun nimesi on?” Hän vastasi: ”Jaakob”. Tässä Jaakob siis vastasi nimellään, joka tarkoitti: ”Hän pettää”. Jaakobhan oli pettänyt veljensä Esaun kaksi kertaa. Lisäksi hän oli pettänyt isänsä Iisakin ja lisäksi käyttänyt petoksessaan Herran nimeä valheellisesti (ks. 1 Moos 27:20). Näin Jaakob joutui tunnustamaan Herralle kasvoista kasvoihin: ”Minä olen Jaakob, pettäjä”.

Tuota tunnustusta seurasi tuntemattoman jumalallisen painijan suvereeni, uutta luova sana: ”Sinua ei enää pidä sanoa Jaakobiksi, vaan Israeliksi, sillä sinä olet kamppailut Jumalan ja ihmisten kanssa ja olet voittanut.” (1 Moos 32:29) Se on: Sinä et enää ole Pettäjä, minä olen ottanut sinulta pois tuon entisen syyllisyytesi ja pettäjän luontososi. Sinä olet Israel.

Nimi Israel muistuttaa heprealaisia sanoja ”jisra”, *hän taisteli* ja ”el” *Jumala*. Jaakobista oli tullut mies, joka oli taistellut Jumalaa ja ihmisiä vastaan, ja oli voittanut. Ihmiset hän oli voittanut, kun oli selviytynyt Labanin tekemistä vääryyksistä kunnialla, Jumalan hän oli voittanut, kun oli pysynyt uskossaan vahvana Jumalan antamissa koettelemuksissa.

Käsittääkseni Herra Jumala olisi kyllä voinut voittaa Jaakobin painissa. Mutta hän oli tahallaan valinnut sellaisen ihmishahmon, jota vahvempi Jaakob oli, kun pinnisti kaikkensa. Tämä on kai vertauskuva siitä, että Jumala laittaa häneen uskovat koviin koettelemuksiin. Jos me emme anna periksi, vaan loppuun asti vetoamme hänen armoonsa, Kristuksen puolestamme tekemään sovitustyöhön ja siitä kertovaan Jumalan sanaan, hän antaa meidän voittaa itsensä. Silloin mekin olemme eräänlainen Israel, voittaja, jonka Jumala antaa voittaa oman itsensä eli sen puolen itsestään, joka näyttää tuhoavan meidät omissa Jaakobin paineissamme.

Omantunnon syytökset

Eräs sovellutus tästä ovat Jumalan lain aiheuttamat omantunnon syytökset. Ne tuntuvat meistä kuin Jumalan omilta syytöksiltä. Ja sitähan ne toisaalta ovatkin, onhan kyse Jumalan laista.

Jumalan lakia vastaan meidän on aina laitettava Kristuksen vanhurskaus. On vedottava Jumalan lakia vastaan siihen, että Kristus Jeesus on voittanut lain kuolemalla puolestamme ja ottamalla päälleen kaiken sen, mistä Jumalan laki meitä syyttää. Lailla ei siksi ole enää valtaa syyttää meitä,

tähän saamme vedota ja kestävyys tässä vetoamisessa on ainoa kestävä keino voittaa salainen syyllisyys, huono omatunto ja lain alainen mieli.

Näin syyttävä Jumala on voitettu uskolla Kristukseen. Tämä tuntuu omassatunnossa kuin Jumalan voittamiselta. Mutta ei se itse asiassa ole Jumalan voittamista ilman Jumalaa, vaan Jumalan voittamista Jumalan Pojan avulla. Ja tuo Poikahan on Jumala itse, Jumalan lähettämä Vapahtaja, joka on lähetetty voittamaan se syyllisyys, joka tekee Jumalasta meille ankaran tuomarin. Se näkemys Jumalasta on voitettu uskossa Kristukseen, ja Jumalan oikeat, rakastavat kasvot paljastuvat tuomarin naamion alta.

Viittaus joulun ihmeeseen

Painin lopulla Jaakob kysyy puolestaan painikumppaninsa nimeä. Mutta hän ei saa vastausta: ”Miksi sinun pitäisi tietää minun nimeni?” Jumala ei antaudu Jaakobin määriteltäväksi. Sen sijaan Jaakob sai Jumalalta muuta hyvää: ”Ja hän siunasi Jaakobin siellä.” (1 Moos 32:30)

Jaakob antoi paikalle nimeksi Penuel. Hän sanoi: ”Minä olen nähnyt Jumalan kasvoista kasvoihin, ja silti olen elossa.” (1 Moos 32:31)

Penuel tarkoittaa ”Jumalan kasvot”.

Israelilaisten mukaan Jumala on niin pyhä, että ihminen ei voi katsoa häntä ilman, että kuolisi. Ja niinhän hän onkin. Paljas Jumala on niin pyhä, että hän on kuin polttava tuli, joka tuhoaa kaiken syntisen, johon hän koskee. Kun israelilaiset kuulivat Jumalan puhuvan Siinain vuorelta lakiaan pyhässä jilyssä, he eivät kestäneet kuulla sitä, vaan tunsivat kuolevansa. He pyysivät, että Jumala ei puhuisi heille suoraan, vaan Mooseksen välityksellä.

Oli siis ihme, että Jaakob oli jäänyt henkiin, vaikka oli katsellut Jumalaa kasvoista kasvoihin. Se oli mahdollista siksi, että Jumala oli Jaakobin kanssa painiessaan verhoutunut ihmisyyteen.

Tämä on ennakoiva vertauskuva joulun ihmeestä. Jumalan Poika tuli lihaksi. Hän yhdisti ihmisyyden itseensä, jotta hän voisi tulla meidän tasollemme, meidän kohdattavaksemme, välittäjäksi, joka yhdistää Jumalan ja ihmisen sellaisella tavalla, että me syntiset ihmiset voimme tulla Jumalan kanssa tekemisiin ilman, että hänen pyhyytensä korventaa meidät.

Jaakob ontui lonkkaansa

Aurinko nousi, ja hän jatkoi matkaansa Penuelista eteenpäin ontuen lonkkaansa. Tämän vuoksi israelilaiset eivät tänäkään päivänä syö reisijännettä, joka on nivustaipeen päällä. Mies oli iskenyt Jaakobia tähän jänteeseen. (1 Moos 32:31-32)

Jaakob ei kuitenkaan ollut selviytynyt Jumalan Pojasta vammoitta. Hän ontui lonkkaansa. Tämä on vertauskuva siitä, että tullessaan uskossa tekemisiin elävän Jumalan kanssa ihminen ei voi säilyttää omahyväistä vahvuuttaan. Hän joutuu ontumaan lonkkaansa eli menettämään pystypäisen pärjäävyytensä. Hänestä tulee heikko ihminen, vaikka hän onkin Israel, Jumalan voittaja.